

- Runars rapport från riksdagen
sid 5
- Jämför musik med idrott
sid 6

Kultur SMÖCKAN

Nr 1 februari 1999

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- Kulturälskare och makthavare
sid 7
- På besök i Västerås
sid 15-17

SLAGKRAFTIG KULTURTIDNING

Bliv vid din läst — en last?

Ordspråket som borde innehålla ett tillägg. Det är naturligtvis inget fel med att bli vid sin läst men den skomakare som inte också kan laga de nya skomodellerna har snart lagat färdigt.

Det är väl inte alldeles fel att påstå att kanske främst musiken men också andra kulturyrtringar, får en allt bredare roll i takt med tiden.

I skolan lyfts musiken starkt fram av såväl forskare som praktiker som något som stimulerar hjärnan och främjar lärandet för den enskilde. För hela skolan används musik till att skapa en positiv och kreativ skolmiljö.

I arbets- och näringslivet används musiken som trivselhöjande faktor, ett nytt grepp i personalpolitiken. Företagsrock som startade i Eskilstuna har snabbt fått sina uppföljare runt om i landet som du kan läsa om längre fram i tidningen.

Kultursponsringen omsätter hundratals miljoner och ökar ständigt, främst sker samarbete mellan de stora kulturinstitutionerna och de stora företagen. I annonser lyfter företag efter företag med stolthet fram sitt engagemang i kulturens tjänst. Här handlar det om ett professionellt utnyttjande av varandras kompetenser och inte om välgörenhet, betonar man från parterna. Det har blivit status med kultur och näringslivssamarbete.

Den tredje nyupptäckta rollen kan vi hitta i olika sammanhang kring samhällets utveckling mot den nya tiden. Där syns allt från regeringens uppvaknade intresse för populärmusikindustrin som till de många olika lokala satsningarna med musik i fokus.

Upptäckten av alla jobb som skapas kring en artist eller produktion har till exempel betytt många nya uppslag och idéer till hur man lokalt ser möjligheter att profilera sig i den "nya" industrin. Buketten av musikfestivaler fylls ständigt på. Musikhögskolan i Piteå och Piteå Kommun har tillsammans startat ett av de mera intressanta projekten kring upplevelseindustrin som en framtidsbransch för lokal utveckling. Acusticum kallas satsningen där de nya jobben i Piteå ska skapas. Nöjesskola i Hultsfred, musikhögskola i Umeå och Göteborg, framgångsrosa ljudingenjörsutbildning i Piteå, eftergymnasial låtskrivarskola i Örnsköldsvik och i Kalmar anställs en affärsutvecklare för musikbranschen. Dagens Nyheter skriver också i sin annons efter ny nöjesreporter att ett av skälen till att DN är Sveriges största morgontidning är deras kvalificerade bevakning av musik, film, teater. Så visst är musik en framtidsbransch på olika sätt.

Ledare och lärare i musik- och kulturskola: Hur medverkar vi i detta? Öppnar vi oss för skolan? Hur jobbar vi med näringslivet? Hur drar vi vårt strå till stacken för lokal utveckling? Vilka nya kurser, profiler, inriktningar startar vi? Ser vi oss själva som viktiga kuggar i våra olika kommuners framtidsstrategier?

Skriv till Smockan och berätta.

STEFAN ANDERSSON

INNEHÅLL

i detta nummer

Kort från SMoK	3
Kinda laddar för festival	4
Riksdagsmannen rapporterar	5
Schaffer om musik och fotboll	6
Ingvar i ny huvudroll	7

SMoK in i högborgen	8
Enlig Peters ögon och öron	10-11
Fredrik om jazzprojektet	12
Som Jan Rydh ser der	13
Rockstjärna för en kväll	14

Teknik och kultur	15
Mångfald i Västerås	16-17
Åsikten/Kulturnytt	18
Porträttet:	
Kungen av piano	19

Kultur SMOCKAN

KULTURSMOCKAN

CEWE-FÖRLAGET
893 80 BJÄSTA
TEL: 0660-26 61 00
FAX: 0660-22 05 17

E-POST: stefan.ason@telia.com

ANSVARIG UTGIVARE

Stefan Andersson

REDAKTÖR

Ulf Eklund

ANNONSANSVARIG

Jan Dylicki
0660-26 61 05

GRAFISK FORM ILLUSTRATIONER

Annika Olofsson

Anneli Jernberg

REPRO

MaxiGraf

PRODUKTION

MaxiGraf

TRYCK

AB Allebanda

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER

Per Sjöberg

Håkan Sandb

Runar Patriksson

Olof Wigren

OMSLAGSFOTO:

Hans Edlund

SMoK

Kultursmockan utges av samrådsorganet för
Sveriges musik- och kulturskolor, SMoK.

Kultursmockan nästa nummer: v.15.

Manusstopp för annonser: 1 april

Tipsa Smockan!

Tel: 0660-105 17
070-643 93 31
Ulf Eklund

Nyårslöften!

— Av Per Sjöberg, Ordförande SMoK —

Nyårsloftenas tid har just passerat! Enligt alla konstens regler så ska man ju hålla dessa hemliga, förmodligen för att ingen skall kunna avslöja huruvida dom uppfylls eller ej!

När det gäller SMoKs nyårsloften är vi modiga och redovisar öppet våra ambitioner:

- Fortfarande är medlemsvärvningen en mycket viktig ambition. Att 80 procent av kommunerna är anslutna till SMoK vid årskiftet 1999 – 2000 är en självklarhet. För vilken kommun vill stå utanför det kontaktnät som SMoK utgör, vilken kommun avstår från att solidariskt bidra till den nationella fokusering på musik- och kulturskolan som SMoK strävar efter?
- Musik- och kulturskolan skall i ännu högre grad än nu flytta från kommunernas marginalverksamhet in till de viktiga frågor som handlar om livskvalitet, barn och ungdomars lärande och utveckling, kommunens attraktivitet med mera. I detta arbete kan SMoK bidra med bland annat manifestationer, medial uppmärksamhet, faktaunderlag och kompetensutveckling för ledare och lärare som sammantaget starkt påverkar skolornas ställning både lokalt och nationellt.

Detta är nyårsloften som fodrar vilja, entusiasm och kunskap för att bli uppfyllda. Men gemensamt är vi oslagbara! Och vi i SMoK styrelsen skall ge järnet, det lovar vi!

Otroligt vilken stark känsla det är att det tidigare så i fjärran liggande millennieskiftet nu är så nära. Själv kommer jag ihåg när jag som tonåring blickade fram i den nästan omätbara tid som jag upplevde mellan 60-talet och år 2000. Jag skulle vara 47 år då. Uj, uj – en riktigt gammal gubbe!

Men nu är vi snart där och planeringen inför firandet är i full gång på de flesta håll. Många kommuner har anslagit extra pengar för att kunna hjälpa till med att få det lilla extra att hända.

Har ni tänkt på att musik- eller kulturskolan kanske är den bäst lämpade institutionen att få uppdraget att planera kommunens del av firandet? För visst är det musik- eller kulturskolorna som i små och medelstora kommuner svarar för den absolut största volymen av konserter, föreställningar och arrangemang.

Därför finns kunskap och erfarenhet som blir ett stort bidrag i planering och genomförande. Dessutom finns en god möjlighet för varje framtidsinriktad kommun att på detta sätt ge en extra puff till det kulturarbete som bedrivs i våra verksamheter.

Ta initiativet och profilera musik- och kulturskolan ytterligare!

Smockan lägger kulturpuzzel

- medlemmar i SMoK
- Senast anslutna medlemmar!

STOR-GÖTEBORG

STOR-STOCKHOLM

STOR-MALMÖ

Antalet medlemmar i SMoK har ökat till att idag omfatta 187 kommuner. Nya kommuner är Ockelbo, Gävle, Mörbylånga och Ovanåker. Gå med och lägg din bit till kartan. –För ett starkare kultursverige!

Springer verkligheten snabbare än högskolan?

Häromdagen damp det ner en C-uppsats skriven av Eva Boström på Högskolan i Örebro. Eva är verksam på gymnasiet i Lindesbergs kommun. Uppsatsen hade titeln "Estetisk verksamhet - ett nytt ämne för en postmodern läroplan" och beskriver utvecklingen av de estetiska ämnena inom det samhällsvetenskapliga- samt hotell- och restaurangprogrammet på gymnasiet. Uppsatsen är en ordentlig genomgång av hur läget ser ut i hela landet.

För de av er som arbetar med liknande verksamhet kan den verkligen rekommenderas. En av Eva Boströms slutsatser är att det har skett "en märkbar breddning inom det estetiska området i gymnasieskolan. Flera olika konstarter och verksamhetsområden vid sidan av de "traditionella" estetiska ämnena från Lgy 70 finns representerade inom ämnet estetisk verksamhet...

Musik och bild har inte längre den självklara ställning de tidigare haft inom gymnasieskolan. Elevernas val mellan bild och musik på de treåriga teoretiska linjerna har på de flesta håll utvecklats till ett val mellan bild, musik, dans/drama/teater och ibland ytterligare inriktningar inom kursen estetisk verksamhet."

Eva jämför också med utvecklingen inom musik- och kulturskoleområdet där i dag en tredjedel av skolorna har ämnet dans, en fjärdedel har drama/teater och 15 procent har bildkonst. Utvecklingen de senaste tio åren har gått snabbare än jag och många andra trott. Många musik- och kulturskolor har också en omfattande samverkan med grund- och gymnasieskolan.

Nyligen hade jag även möjligheten att ta del av en debatt kring lärarutbildningen och dess koppling till hur de estetiska ämnena kan berika hela skolans verksamhet. Riksbankens jubileumsfond är intresserad av frågan och beredd att satsa pengar på forskning. Där kunde vi konstatera att fem år efter Lpf 94 finns fortfarande ingen lärarutbildning för ämnet drama/teater på det estetiska programmet.

Vi kunde också höra hur man idag kan bli behörig att undervisa 7-13 åringar i ämnet musik utan att ha gått en enda kurs i ämnet. Är det då inte hög tid att vi skapar en lärarutbildning inom drama/teater för kulturskolor och gymnasier? Är det inte hög tid att bild-, musik-, drama- och danslärare lär sig hur man samverkar med varandra och med andra lärares kategorier?

Jag är övertygad om att det viktigaste för blivande 1-7 lärare är inte att bli någorlunda bra på musik, dans, bild och drama utan experter på hur man samarbetar med lärare med specialutbildning inom de estetiska ämnena. Den inriktningen har dock bara en del av de "estetiska lärarutbildningarna" och inom 1-7 lärarutbildningen finns, såvitt jag vet, inte alls denna inriktning.

Nu finns trots allt Kommittén om lärarutbildningen (U 1997:07) som skall vara klar med sitt förslag i maj 99. Är det för mycket att hoppas att det i deras förslag kommer att finnas en syn på lärarutbildningen som ligger mer i linje med den förändrade verkligheten?

HÅKAN SANDH

www.kulturskolan.sodertalje.se

Ny festivalyra i *Kinda*

Efter ett års uppehåll bjuder Kinda
Musikskola åter till Musse Combofestival.

— Av Ulf Eklund —

13-15 maj ska musiken stå i centrum i Kinda Kommun.

— Vi hoppas på närmare 300 deltagare säger musikledaren Jaime Carrizo.

Arrangörerna av orkesterfestivalen i Kinda har inte i närheten samma resurser som exempelvis kollegerna på Gotland.

— Det kostar en hel del pengar att resa dit så vår inställning är att arrangera ett alternativ till Gotlands Musse Combofestival. Med den organisation vi har är målsättningen att arrangera festivalen vartannat år, fortsätter Jaime Carrizo.

I övrigt är inställningen att alla musikanter i landets musikskolor, oavsett nivå, är välkomna till festivalen.

— Det ska inte finnas någon svårighetsgrad och för två år sedan hade vi dessutom gitarrister och några stråkmusikanter. Vi har alltså inte bara Musse Combo, utan öppnar dörrarna för annat också.

Festivalens första dag innebär bland annat en gemensam marsch genom orterna Kisa, Horn och Rimforsa. "Musseserande" ungdomar kompletterade av föräldrar och övriga kommer att utgöra ett festligt och uppskattat inslag i Kindabygden.

Föräldrarna har dessutom en viktig roll i hela festivalen.

— De hjälper till på många håll och utan deras stöd skulle vi inte klara av ett sådan arrangemang. Vi är glada över att vi har en sådan fin relation med elevernas föräldrar, säger Jaime.

Någon tävling bland musikanterna blir det inte tal om.

Att spela tillsammans är poängen.

DET ÄR **DAX** NU!!

-att planera orkestrens klädsel

Personliga besök
och visningar

Svensktillverket

Kompletterings-
möjligheter

Sventorpsliden 7
412 74 Göteborg
Tel: 031-404030
info@brohalldesign.se
www.brohalldesign.se

Gislaved Drum & Drill Corps

Specialkollektioner för:

- Musiker
- Dansare
- Körsångare

carina
brohall
DESIGN AB

Vadstena folkhögskola

MUSIKLINJEN

på Vadstena folkhögskola
erbjuder dig följande
huvudinriktningar

PIANOLINJE:

För Dig som vill satsa på en utbildning i solistiskt spel (klassisk repertoar), samt dessutom inrikta Dina studier på romansackompanjering i nära samarbete med sånglinjen.

Gästlärare: Hans Leygraf, Olov Olofsson, Hans Pålsson m fl.

SÅNGLINJE:

För Dig som vill satsa på sång och bredda Din klassiska repertoar i nära samarbete med pianolinjen. I arbetet ingår också vissa projekt, t ex. musikall under ledning av regissör.

Gästlärare: Dorothy Irving, Torbjörn Lillieqvist, Olov Olofsson m fl.

SPECIALINRIKTAD SÅNGLINJE:

För Dig som vill satsa på sång och en fördjupad klassisk repertoar. På denna linje krävs ett större självständigt arbete. Studierna inriktas särskilt mycket på interpretation (6 tim/v) och olika projekt, som bl a innefattar arbete med regissör.

Gästlärare: Gunilla Gärdefalk, Dorothy Irving, Olov Olofsson m fl.

På samtliga linjer läggs stor vikt vid offentliga konsertframträdanden, där eleverna ges rika möjligheter till medverkan. Satsa på ett gediget och inspirerande musikstudium på Vadstena folkhögskola, som ligger i en unik medeltida miljö vid stranden av Vättern. Andamålsenliga lokaler med mycket goda möjligheter till övning.

Som huvudlärare finns Anders Petersson (pianolinje), Anders Düring och Karin Johansson (sånglinje), Ingrid Haking Raaby (specialinriktad sånglinje) och Gunilla Djärf (kör och teori).

Ansökan senast 15 april.
Ansökningsblanketter samt prospekt kan rekvideras från:

Vadstena folkhögskola
Box 181
592 24 VADSTENA
Tel: 0143-137 10
Fax: 0143-1442 16

Givakt

musik- och kulturskolesverige

För snart tre år sedan fick jag den äran att hålla i klubban och utföra slaget som innebar beslut om bildandet av SMOk.

En stor och betydelsefull gärning för mej, men förhoppningsvis ett ännu större beslut i positiv mening för Sveriges musik- och kulturskolor. Alf Holmberg ställde mej frågan om att vara ordförande på årsmötet. Tack, Alf för förtroendet!

Samtidigt som detta var en ärofull uppgift så känner jag också visst ansvar för gärningen. I mitt enkelt inredda huvud virvlar ibland tanken; fick beslutet önskad effekt? Innebar beslutet en större satsning från kommunerna på kultur och samverkar de kulturella krafterna mer och bättre efter beslutet?

Rädsan från många "rena" musikkolor var ju att detta kommer att gå ut över den enskilda instrumentundervisningen och orkesterverksamheten. Förespråkarna menade att mer resurser skulle tillföras kulturen. Kulturens röst skulle skärpas runt om i

landet om vi fick en ny samordnande kraft.

Mitt liv har förändrats sedan jag lämnade musikkedarkontoret i Årjäng för att flytta in i ett trångt kombinum i Sveriges Riksdag. Urban Berg sköter Årjäng med säker och van hand. Jag leder riksdagskören och är organist i riksdagskapellet.

Vid sidan av det musikaliska sitter jag i försvarsutskottet (därför rubriken) med sikte på att få ordning på försvarsutgifterna. Här handlar det om andra summor än musikskolorna. Märkligt kan man tycka när det sägs att vi inte är utsatta för något hot (o.b.s. detta gällde försvaret)!

Att vara riksdagsman är att ständigt vara utsatt för påverkan från intressegrupper i hela landet. Jordbrukare, värnpliktsrådet, småföretagare, jägarförbundet, Sveriges åkare samt enskilda medborgares problem väller över en via telefon, fax, e-post och brev. Resultatet blir enkla frågor, interpellationer eller motioner till riksdagen, vilket många gånger ger resultat.

Jag skrev en motion om att 20-minutersregeln åter bör skrivas in i LPO för att därmed undvika konflikter, men framförallt få musik- och kulturskolan nämnda i LPO 94, vilket den ju inte är nu. Den är ännu ej behandlad.

I dag när jag skriver detta har jag varit med om ett skoljubileum och lett allsång med mina 80 barn i Töcksfors låg och mellanstadium. Man blir så glad när alla klämmer i och sjunger "det är kallt och det knarrar under skorna" med full hals när detta är ett faktum. Minus 20 grader. När lärare och föräldrar påstår att musiken betyder mycket för hela skolans verksamhet och trivsel då blir man glad. Glöm inte att påtala detta, SMOk, när ni åskar medel.

Så här är det; vid förfrågan hos mina kolleger i undervisning och kulturutskottet så säger de att SMOk:s verksamhet mycket sällan diskuteras. Beträffande lobbying så har ingen från SMOk eller annan enskild musikkedare någon gång under min första period i riksdagen försökt påverka mej. Jag hoppas det sker under de kvarvarande 3,5 åren om ni så önskar.

För ni ska veta om att ni nu har en röst i Sveriges Riksdag som gillar er verksamhet.

Lycka till och givakt, ropar en fattig spelman till Per och gänget i SMOk:s styrelse. Välkommen till riksdagen på besök (gäller alla som läser detta).

RUNAR PATRIKSSON
Riksdagsledamot (fp),
tel. 08-786 44 86

Musik, dans, musikhandledare

KAPELLSBERGS MUSIKSKOLA. Grundutbildning 2-3 år. Lämplig för dig som vill förbereda dig för högre musikutbildning. Preparandkurser ersätter inträdesprov. **Preparandkurser 12-14/4, 14-16/4, 19-21/4**
Ansökan: 22 mars

DANSLINJE. 1 år. En bred och förberedande dansutbildning. Antagning efter preparandkurs med dansprov. **Ansökan: 15 april**

MUSIKHANDLEDARLINJE. 2-årig yrkesutbildning. Ger en pedagogik för att inspirera grupper till eget musikskapande. Antagning efter intervju/prov. **Ansökan: 27 mars**

HÄRNÖSANDS
FOLKHÖGSKOLA
KAPELLSBERGS
musikskola

Tel: 0611-220 80 Fax: 0611-194 32
E-post: info@hf.itv.se
Webb: www.itv.se/hf
Adress: Box 14, 871 21 Härnösand

Musik+Svenska+So/No+Bild

RYTMISÄCKEN

En idébok för ökat samarbete och integration mellan musik/rytmik och övriga ämnen.

Massor av tips för såväl erfarna som nyutexaminerade musik- och klasslärare. Övningarna är i första hand anpassade för 6-9-åringar, men lektionsförslagen kan lätt anpassas även till äldre barn.

Vi har många fler böcker för undervisningen. Beställ gärna vår folder och prislista.

ISBN 91-86424-04-5
Svaneboken 128 s, ill. 199

WARNE FÖRLAG
Bokförlaget i PARTILLE • Göteborg

Posta eller faxa till Warne Förlag Knektev. 58 433 69 PARTILLE
Fax: 031-26 79 89 Ordertelefon: 031-340 91 90

Härmed beställer vi mot faktura till nedanstående adress:

ex RYTMISÄCKEN á 260:- (exkl. moms och porto)

☐ Skicka er folder över förlagets övriga böcker med prislista till nedanstående adress. (Kryssa.)

Skola/Inst Tfn

Beställarens namn

Postadress

Postnr och ort Datum

Foto: Olaf Wigren

Han har ägnat större delen av sitt liv åt att smeka gitarrsträngar och skriva musik. Ett hantverk utfört med sådan skicklighet att det gjort honom respekterad på den stora världsscenen.

Janne Schaffer, 53, känner tillfredsställelse av både skapandet och framgångarna. Men även av en god fotbollsmatch!

– Av Olaf Wigren –

Gitarrist med kärlek till musik och fotbollar

Janne Schaffers ansikte känns igen av de flesta svenskar. Han är en av landets mest välbekanta musiker och förra sommaren ingick han i Electric Banana Band tillsammans med bland andra Lasse Åberg och Klasse Möllberg.

EBB toppade skivlistorna under flera veckor och drog massor av folk under sin Sverigeturné. Bandet har uppnått kultstatus och uppmärksammas därefter.

– Några förvånas och frågar mig om jag verkligen måste göra det där, om jag vill göra det. Det handlar om spelglädje, att göra det man vill göra, säger han och fortsätter:

– Och faktum är att jag är väldigt nöjd med de nya låtar jag skrivit till sommarens turné och som Lasse gjort texterna till.

Oemotståndliga "Banankontakt av tredje graden" har fått sällskap av nya favoriter som "Min Piraya Maja" och "Var som en anka". Annars spelar Janne regelbundet landet över, ofta i kyrkor och inte sällan med Björn J:son Lindh. När han inte jobbar med material till sin nya platta eller planerar för sitt stora drömpjekt, en konsert med egna låtar tillsammans med Radiosymfonikerna.

– Det är nåt jag gått och grunnat på rätt länge. Musiken är redan klar, allt finns i en mapp.

Janne Schaffer föddes 1945 på Kungsholmen i Stockholm, men växte upp i

Blackeberg och började spela gitarr under gymnasietiden när han byggde ett eget, akustiskt instrument i träslöjden.

Första "riktiga" bandet var Ted and the Caracas med Ted Åström där Janne, så småningom fick sparken...

På slutet av 60-talet började Janne studera till en fil. kand på universitetet men kom aldrig i mål. I stället klev han in i Grapes of Wrath när Jojje Wadenius lämnade och medverkade 1970 på Björn Skifs soloskiva "Both sides now".

Han blev nu eftertraktad och engagerades av bland annat Abba, Ted Gärdestad och Cornelis Vreeswijk samt utländska storerheter som Bob Marley och Johnny Nash. Han medverkade i TV-satsningen "Oppopoppa" med exempelvis Todd Rundgren, Frank Zappa och Tina Turner som gäster.

1973 släpptes Schaffers första soloplatte och gick upp som listetta.

VÄRLDSLANSERING

Efter ytterligare en egen skiva skrev Janne Schaffer på för stora CBS och hans "Katharsis" lanserades 1975 över hela världen. Den gav honom fina recensioner i ansedda musikmagasinet Rolling Stone och chansen att spela ihop med några av sina stora idoler på en konsert i Montreaux; Stan Getz, Dexter Gordon och Billy Cobham. Det mynnade ut i två dubbelalbum.

Sedan har det rullat på, med plattor och

"Det är otroligt trist att radion är så enkelspårig, så amerikaniserad. Det hämmar svenskt musikkö. Det görs väldigt bra musik i det här landet som aldrig kommer folk till del, därför att den inte spelas i radio. Det är en tragedi", anser Janne Schaffer.

massor av projekt och han har samlat sina lugna och tunga alster på två samlingskivor.

– Hade jag spelat fotboll hade jag varit slut för länge sedan. "Livslängden" på en musiker är betydligt längre och jag drivs fortfarande av samma ambition som förr, en vilja att förnya mig och gå vidare.

– Och jag har samma pirriga känsla i kroppen inför stora konserter. Ser jag tillbaka på min karriär tycker jag nog att det jag gjort under 90-talet är det allra bästa, säger Janne Schaffer.

HITTADE IDROTTEJEN SJÄLV

Med en mamma som var pianolärare och en pappa som spelade fiol var vägen till ett musikaliskt liv inte särskilt krokig och lång.

På vilket sätt påminner fotboll om musik?

– Fotboll och musik kräver nog samma sorts psyke. Jag har en kompis som heter Janne Blomqvist och vi höll på en del med mental träning. När man laddar upp för en match eller en konsert är det otroligt viktigt att man är samlad och koncentrerad.

Sen har vi det här med improvisation. Inom musiken och inom fotbollen. Går det att jämföra?

– Absolut. I fotboll har man ju en taktik att följa, men sen måste man alltid improvisera för att nå fram till slutmålet. Det är samma inom musiken. Man vet hur det ska börja och sluta, för det finns det speciella regler, men sen ska det ju hända nåt däremellan också.

Måste man ha ett stort ego för att lyckas som musiker? Är det en nödvändighet?

– Ja, definitivt. Både som idrottsman och som musiker. Jag är inte diktatorisk eller så, jag lyssnar på vad folk säger men jag vet jag vill och det måste man göra.

Vilken musik tycker du lämpar sig bäst till just fotboll?

– Dom här kampsångerna som gjorts år...så där. Men jag tycker om "Ferry cross the Mersey" och "You'll never walk alone".

"Hade jag spelat fotboll hade jag varit slut för länge sedan."

Foto: SCANPIX

Ingvar Carlsson med
hjärta för musik och
nyutnämnd styrelse-
ordförande för
Rikskonserter.

Nu sitter Carlsson vid rodret.
Eller rättare sagt; håller i
Rikskonserterers ordförandeklubba.
Ett uppdrag han övertog efter
partikamraten och nuvarande
näringsministern Björn Rosengren.
– Jag är ingen musikexpert, men
våldigt intresserad, säger han.

CARLSSON

i musikens tjänst

– Av Ulf Eklund –

Ingvar Carlsson är en trägen besökare på Operan, älskar jazz och är ofta i Storkyrkan i Stockholm för att njuta av sång och toner. Men det är inte den enda anledningen till att han åtog sig uppdraget. Inte heller att den förre statsministern plötsligt har fått luckor i sin kalender.

I realiteten arbetar han fortfarande heltid och väl därtill.

– Men erbjudandet var lockande för det handlar om ett område som betyder oerhört mycket. För kulturen i Sverige, men som också spelar en allt större ekonomisk roll.

För Ingvar Carlsson handlar det inte bara om ett ansvar. Att vara ordförande för Rikskonserter ger honom även pluspoäng i tillvaron.

– Därför ser jag uppdraget som en blandning av arbete och hobby.

Några större förändringar till följd av hans utnämning är inte att vänta. Som styrelseordförande anser han sig ha det övergripande ansvaret för att budgeten hålls samt att styrelsen för ett fungerande samarbete med den verkställande direktören.

– En styrelse är trots allt en styrelse och bör, som jag ser det, inte lägga sig i den löpande verksamheten. Jag blev inte utnämnd för att genomföra en massa förändringar.

FLER INSER BETYDELSEN

Ingvar Carlsson är bara en i mängden som anser att den kommunala musik-kulturskolan är en av de främsta anledningarna till Sveriges enastående musikframgångar. Och i det avseendet gör han paralleller med den svenska idrotten:

– Varför klarar vi av att vara en ledande tennisnation år efter år med bara nio miljoner invånare? Jo förmodligen för att vi har kommunala tennisbanor, säger Ingvar och fortsätter:

– Det har bevisats vid ett flertal tillfällen. Ger man bara ungdomar chansen så tar de vara på den.

Enligt Rikskonserterers nye ordförande har medvetenheten kring musik- och kulturskolornas betydelse kraftigt ökat. Inte

minst hos de förtroendevalda i kommunerna. Vilket i sin tur inneburit att de kommunala musik- och kulturskolorna inte är hotade på samma sätt som tidigare. Och att medvetenheten även ökat på regeringsnivå kan Ingvar Carlsson skriva under på:

– Ja, det vill jag påstå. Naturligtvis pratar Marita Ulvskog och Leif Pagrotsky oftast i dessa termer, men jag tror att det råder en allmän medvetenhet om detta. Även i finansdepartementet (skratt).

Beträffande förhållandet stat och kommun i musik- och kulturskolefrågan har den förre statsministern en bestämd uppfattning. Han anser att det är en kommunal uppgift och ser det som ett värde att kommunen känner det ansvaret.

– Jag tror inte att någon ytterligare lagstiftning skulle hjälpa verksamheten. Och med det stöd som musik- och kulturskolorna har, inte minst i media, så tror jag beslutsfattarna känner trycket.

OFTA SOM ETT EXEMPEL

Jag har hört talas om att du vid ditt avskedstal på s-kongressen framhöll musik- och kulturskolan. Vad sa du?

– Det är mycket möjligt att jag gjorde för det har inträffat vid åtskilliga tillfällen. Jag pratar om skolan som ett exempel på hur man utbildar duktiga musiker, exempelvis Tyresö där mina döttrar studerar.

"jag ser
uppdraget
som en
blandning
av arbete
och hobby"

MUSIK din framtid?

Sök vår
Musiklinje

Här får du chansen att i en inspirerande miljö utveckla dina musikaliska kunskaper

Musiksommmarkurser

- * Instrumentalkurser / ensemblespel (flöjt, oboe, klarinett, valthorn, fagott)
- * Sångkurser (nybörjare och fortsättning)

Musikpedagogiska fortbildningskurser

• Ring för info!

Framnäs folkhögskola
943 33 Öjebyn
Tel 0911-23 11 00
Fax 0911-23 11 11
www.framnas.fhsk.se

Välkommen som läsare och prenumerant

Under 1999 blir Kultursmockan en prenumerationstidning. Många har redan tecknat sitt abonnemang, men vi på Smockanredaktionen vet att det finns massor av presumtiva abonnenter som än inte skickat in sin beställning.

Därför ger vi alla som inte hunnit med i prenumerationssvängen möjligheten att gratis ta del av Smockan nr 1/99 och inom kort får du ett prenumerationserbjudande som påminnelse hem i din brevlåda.

Unna dig sex praktismockor per år med aktuellt innehåll kring ungdom, kultur och utbildning.

Och du; Kultursmockan har på kort tid tagit en speciell plats i musik- och kultursverige och en central roll i SMoKs verksamhet och informationsarbete. Med din prenumeration hjälper du till att trygga tidningens framtid och medverkar till att vi kan utveckla den ytterligare.

ULF EKLUND, Redaktör

Vi har utvidgat vår prenumerationsservice. www.cewe.se Besök vår hemsida och beställ din prenumeration direkt.

SMoK hyresgäst på Nybrokajen

- Av Ulf Eklund -

Den 11 januari knackade Sveriges Musik- och Kulturskoleråd på porten och flyttade in på Nybrokajen 11. In i Sveriges musikaliska högberg.
- Ett mer centralt läge är svårt att hitta, säger kanslichefen Dag Krafft.

Det vimlar av musikorganisationer i Vasakronans hus där Rikskonsserter fungerar som hyresvärd. Att Sveriges Musik- och Kulturskoleråd ansluter ska därför ses som en naturlig del av utvecklingen.

- Förhoppningen är att lokalen ska utvecklas till en mötesplats. Som hyresgäster har vi dessutom tillgång till husets alla konferensutrymmen, säger Dag.

Nybrokajen 11 blir i fortsättningen adressen för SMoK:s styrelsemöten och nätverksträffar samt övrig verksamhet som kräver konferensutrymme i huvudstaden. En viktig förändring och ett ytterligare steg i musik- och kulturskolerådets utveckling.

- Det passar oss utmärkt att sitta mitt i Rikskonserters hus. Kontakten blir nära och naturlig med alla andra organisationer som finns inrymda på Nybrokajen.

Dag Krafft har 18 år bakom sig som

rektor för den kommunala musikskolan i Norrtälje. Den 1 januari tillträdde han sin nya heltidstjänst och han har inte ångrat sig.

- Det kändes som ett naturligt steg att gå vidare. Visst är möjligt att jag kommer sakna mitt gamla arbete, men det är så mycket nytt och spännande i det här jobbet så jag har inte hunnit tänka på det.

I dagsläget bemannar Dag SMoK-kontoret under måndagar, ofta med kvällstjänstgöring, samt tisdagar och resterande tid av veckan sköter han ruljangsen från hemmet i Hallstavik. Arbetet med organisationens ekonomi sätter han i första rummet.

- Där krävs en hundra procentig kontroll med tanke på att SMoK är en organisation utan skyddsnät. Vi måste sköta vår ekonomi och det finns ingen annan förvaltning som kliver in och täcker upp eventuella hål.

Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, SMoK, har flyttat in på Nybrokajen 11 i centrala Stockholm. Kanslichefen Dag Krafft trivs bland alla andra organisationer i den svenska musikborgen.

Gunnar Lif

KONSTEN ATT UNDERVISA I MUSIK

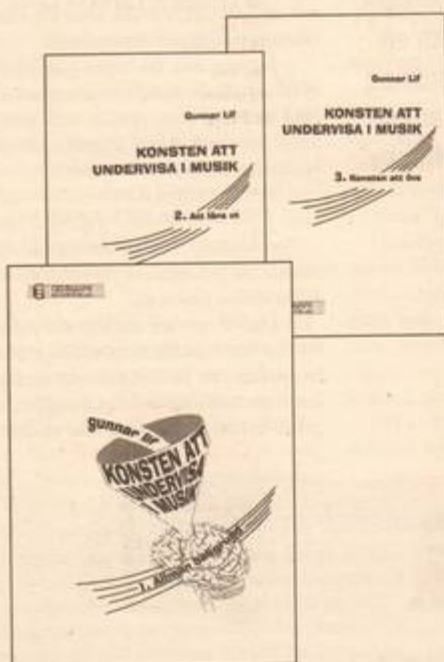
Behandlar praktiskt instrumentalpedagogik. Bildar underlag för funderingar och diskussioner kring undervisning. När man tillägnat sig materialet är man en bättre pedagog!

Böckerna vänder sig till musikstuderande, verksamma instrumentallärare och alla andra som har att göra med instrumentalundervisning i någon form. Materialet passar exempelvis som studiematerial vid pedagogutbildning eller som underlag för studiedagar i musikskolan.

HÄFTE 1. Allmän bakgrund Om bl.a. allmängiltiga frågor, hur mycket man kan begära av eleverna, varför barn väljer ett visst instrument, hur när man barnen, kan alla lära sig spela, musikens roll utöver det konstnärliga.....
(CG 7455, 95:00)

BOK 2. Att lära ut Om undervisningsmodeller, metodikförslag, påverkan av lärarens ambition, instrumentval, instrumentalskolans roll m.m.
(CG 7456, 168:-)

BOK 3. Konsten att öva Om bl.a. övningsmetodik, inlärningsprocessen, att förbereda ett konsertframförande, övning av tolkningsmodeller och fraserings.
(CG 7457, 123:-)

– Av Ulf Eklund –

Musik- och kulturskolan i andra länder

Musik

– en klassfråga

Peter Preston har bott i Sverige under många år och med tiden blivit en äkta norrländsk kommunal musiklärare. Han reser till England med jämna mellanrum för att besöka sin far som bor kvar i hemstaden Torquay, en vacker kuststad i södra England.

– Min far är över 90 år gammal och uppskattar mina besök, men tyvärr har jag

inte haft möjligheterna att resa hem så ofta som jag borde, säger Peter.

Men i höstas packade han väskan för att besöka sin far och passade även på att ta pulsen och titta närmare på musikskolornas verksamhet.

– England har stolta musikaliska traditioner och ett fantastiskt utbud. Min tanke var att få en inblick i hur musikskolorna

fungerar och eventuellt inleda ett utbyte med min egen skola, fortsätter Peter.

STORA FÖRÄNDRINGAR

1980 är ett historiskt årtal. Då skedde en omvälvning som innebar stora förändringar i det engelska skolsystemet. Primary School, för elever mellan fem och tio år, Secondary School, 11-15, och Grammar

Den geniala idén

NILTON *Magic*

Niltons produkter är utvecklade av musiker för musiker och mycket lätta att

Justera • Fälla ihop
Transportera • Förvara

I Niltons sortiment finns olika notställ, notbelysningar och väskor som kan kombineras för att passa dig bäst!

Nilton AB • Älgvägen 1 • 428 34 Källered
Tel 031-795 01 50 • Fax 031-795 00 45

Smockans utsände, Peter Preston trodde varken sina ögon eller öron. När han besökte sin hemstad Torquay, för att studera musikskolornas verksamhet i England, fick han en smärre chock: – När jag berättade att jag representerade en skola där kommunen var huvudman var jag inte längre välkommen.

Peter Preston och Oldnays Mansion-maktens boning i storkommunen Torbay.

School, 13-16, skrotades till förmån för Primary School, 4-10, följt av Community College, 11-18.

Och i dag förmågen drunknar de statliga skolorna i alla privata alternativ.

– Till och med rektorn, vid den statliga skolan i storkommunen, hade sina egna barn på privatskola. De som har råd med terminsavgifterna föredrar de privata skolorna.

Det gör även musiklärarna. I dag finns det knappt någon instrumental musiklärare som är kopplad till den statliga skolan i Torbay där de har upphört med musikundervisning.

VÄLJER BORT MUSIKEN

– Som så många andra får skolledningen arbeta med en smal budget och väljer i de flesta fall bort musikundervisningen. De blir mer eller mindre tvingande att prioritera bort musik, säger Peter.

Men i de privata skolorna flödar musikundervisningen och renodlade musikskolor i privat regi är flitigt förekommande. Musiklärare med tillhörande undervisningslokaler blir allt mer vanligt.

– Företaget tillhandahåller instrument och köper tjänster i form av kompetenta musiklärare, berättar Peter Preston och visar en lång och imponerande lista på

pianolärare knutna till The Piano Shop vid 2 Seaway Road, Preston, Paignton.

Men av alla överraskningar under vistelsen i storkommunen Torbay står besöket vid Knowles Hill School i särklass. Där fick Peter i god tid anmäla sitt besök och när han anlände blev han behandlad som en kunglighet. En vakt tog emot honom vid grinden, titulerade honom "sir" och hänvisade honom vidare in i den lyxiga skolbyggnaden som omgärdades av en vacker trädgård med tillhörande tennisbana.

SLUT PÅ VÄNLIGHETEN

– Jag blev vänligt bemött och skolans musikedare var mycket intresserad av hur vi bedriver undervisningen i Sverige. Vi började till och med prata om möjligheterna till ett utbyte mellan skolorna, säger Peter.

Men när han svarade på frågan om vem som stod bakom musikskolan i Sverige var det slut på vänligheten. Att kommunen var huvudman var uppenbarligen inte passande.

– Det var bara att diska kaffekoppen, fatet för smörgåstårten och hitta utgången på egen hand. Plötsligt var jag inte välkommen längre.

Peter Preston är förbluffad över händelsen och hittar inga liknelser med de engelska skolsystem han lämnade under sin ungdomstid.

"Plötsligt var jag inte välkommen längre."

VILL STUDERA NÄRMARE

– Men innan jag tar avstånd från verksamheten vill jag gärna studera det engelska systemet mer vetenskapligt. Att följa en musiklärare under en hel vecka skulle vara lärorikt.

Musikundervisning har uppenbarligen blivit i klassfråga i England. Men Peter Preston tror inte att landets musikutbud eller återväxten av duktiga musiker påverkas nämnvärt av systemet.

– Skolkonserterna håller fortfarande mycket hög klass och engelsmännen har en lång musikalisk tradition att luta sig tillbaka på.

I England kommer musiken, blåsinstrument i synnerhet, även i fortsättningen ha ett starkt fotfäste.

Det är alltså ingen fara på torpet.

Kanske är det just det som är problemet...

FOTNOT: Redaktionen sökte förgäves efter faktauppgifter kring Englands musik- och kulturskolor. Därför utgår faktarutan.

När vi kallar honom "jazzambassadör" skrattar han högt. Men kanske är det precis vad den i kretsen välkände trumpetaren och storbandsledaren Fredrik Norén bör titulera sig. Han med det möjliga uppdraget.

Mission possible

– Av Ulf Eklund –

I Kultursmockans förra nummer berättade vi om projektet som ska säkra jazzmusikens överlevnad. Inom ramen för Svenska Jazzriketsförbundet och med stöd från Statens Kulturråd har Fredrik Norén fått uppdraget att engagera fler ungdomar i jazzmusiken och skapa möjligheter för talanger som redan finns.

– Att kunna livnära sig som jazzmusiker är oerhört viktigt i det här sammanhanget. En del i projektet är därför att försöka påverka den framtida arbetsmarknaden, säger Fredrik.

Själv anser han sig vara en produkt av musikskolan som varvat med folkhögskola i Härnösand och musikhögskola i Stockholm turnerat i 20 års tid. I jazzväg har han gjort det som går att göra i Sverige och har man dessutom lett ett storband i närmare 15 år finns det erfarenhet så det räcker och nästan blir över.

NAMNET SPELAR INGEN ROLL

– Jazzen har inslag av folkmusik, latinamerikansk musik, funk, rock och pop. Bara det låter bra blir ungdomar engagerade och då kan man kalla musikstilen vad man vill.

Jazz har med andra ord blivit ett mycket vitt begrepp och en av Fredriks stora arbetsuppgifter är att medverka till att jazzklubbarna får vidgade vyer som i förlängningen innebär öppna dörrar för ungdomar.

– Det finns unga jazzälskare som tycker det är naturligt att söka sig till den lokala

klubben, men på de flesta håll dominerar äldre utövare och publik. Att kunna identifiera sig med jämnåriga anser jag vara mycket viktigt i det här sammanhanget.

INGEN TRADITION I SKOLORNA

Projektet och satsningen på att säkra och utveckla svensk jazzmusik innebär inte att de inblandade tänker armbåga sig fram och trampa andra på tårna. Men en av målsättningarna är att alla musikskolor i landet på ett mer naturligt sätt än tidigare skapar ut-

Fredrik Norén är projektledaren som fått ytterligare en halv miljon kronor för att värna och utveckla jazzmusiken. Han kallar uppdraget för en mycket stor utmaning.

Foto: Thomas Svensson.

rymme för jazzundervisning. Att det finns lärare på varje skola med ansvar för jazz.

– Det är fel att påstå att jazzen varit eftersatt i de kommunala musikskolorna. Det är snarare så att det inte funnits någon tradition och det har inneburit att det finns skolor där ingen vet vad jazz är. Då måste man göra något åt saken, säger Fredrik.

Projektet syftar bland annat till att skapa ett närmare samarbete mellan de kommunala musik- och kulturskolorna och de lokala jazzklubbarna.

Fredrik Norén kommer bland annat att tillsammans med SMoK genomföra en ungdomsjazzvecka vid Höga Kusten i augusti.

Kiruna

Ungdomsjazzen lever i

Jazz i storbandsform med ungdomar mellan 14-18 år.

Låter som en dröm, men är verkligheten i Kiruna.

Tacka Kiruna Little Big Band för det.

– Av Ulf Eklund –

Att svensk jazzmusik är på väg att dö ut är en kraftig överdrift, men Fredrik Noréns oro följt av SJR:s satsningar är dock motiverade. Jazzen måste locka yngre utövare för att överleva 2000-talet.

Långt upp i norr, hos Kirunas Musik- och Dansskola, råder en form av jazzens solskenshistoria. Ur skolans verksamhet har Kiruna Little Big Band bildats och bandet har nyligen genomfört en jazzturné i Norrbotten.

I Kiruna Little Big Band finns två spelande ledare. Rektorn för Musik- och dansskolan, Jan Sydberg, på tenorsax och biträdande rektor Lennart Andersson spelar synthbas. Bandet har också en oldtimer på fjärde trombon samt en musiker på barytonsax.

– Resten är härliga ungdomar som trivs med att spela jazz i storbandsform, säger en mycket stolt Jan Sydberg.

"Vi gör allt för att ta vårt public-serviceansvar"

Vilken musikpolicy har de lokala radiokanalerna?

– Av Ulf Eklund –

Frågan är berättigad efter Hans Anderssons uttalande.

Redaktionschefen vid Sveriges Radio Jämtland sa följande:

"Vi har kommit fram till att efterfrågan är liten på klassisk musik, andligt och jazz, så den musiken drar vi ner på".

Fredrik Norén är en av de kritiska till radiens musikpolicy. Enligt Norén har landets jazzetablissement gott förhållande till dagspressen och samtidigt en nästan obefintlig relation till radion. Han anser att public-servicestationerna runt om i landet, generellt, spelar för lite jazzmusik.

– Alla vet vilken genomslagskraft radion har. Jag tycker att stationerna har en skyldighet att tillgodose alla musikmakare, men kan inte påstå att det förhåller sig på det viset i verkligheten.

Att Sveriges Radio Jämtland inte tar sitt public service-ansvar vill redaktionschefen Hans Andersson inte hålla med om:

– Vi gör allt för att ta det ansvaret och med hjälp av lyssnarundersökningar försöker vi tillgodose lyssnarnas behov. Det är riktigt att vi gett andra musikchangers mer tid, men det innebär inte att vi slutat producera exempelvis jazzmusik, säger Hans Andersson.

Att vissa entusiaster, däribland jazzälskarna Fredrik Norén och Janne Sydberg,

inte gillar lokalradions musikpolicy har Hans Andersson full förståelse för. Men än har han inte fått några negativa reaktioner i form av besvikna lyssnare.

Enligt Sveriges Radios policy ska P3 och P4 dela landets befolkning på mitten. Det innebär att lyssnare i 30-35-årsåldern och äldre är P4:s publik medan P3 underhåller den yngre skaran. En uppdelning som, enligt Hans Andersson, skapar svårigheter:

– Vi ska tillgodose de som hittade sin musiksmak i början av 80-talet, men även de som gillar exempelvis Frank Zappa och Rolling Stones. Dessutom deras föräldrar som njuter av Tore Skogmans musik.

Ett arbete som kräver ständiga prioriteringar.

– Men ingen ska tro att vi stänger dörren för jazzmusik. Vi har exempelvis en programpunkt som heter "hela skalan" där all möjlig musik får utrymme.

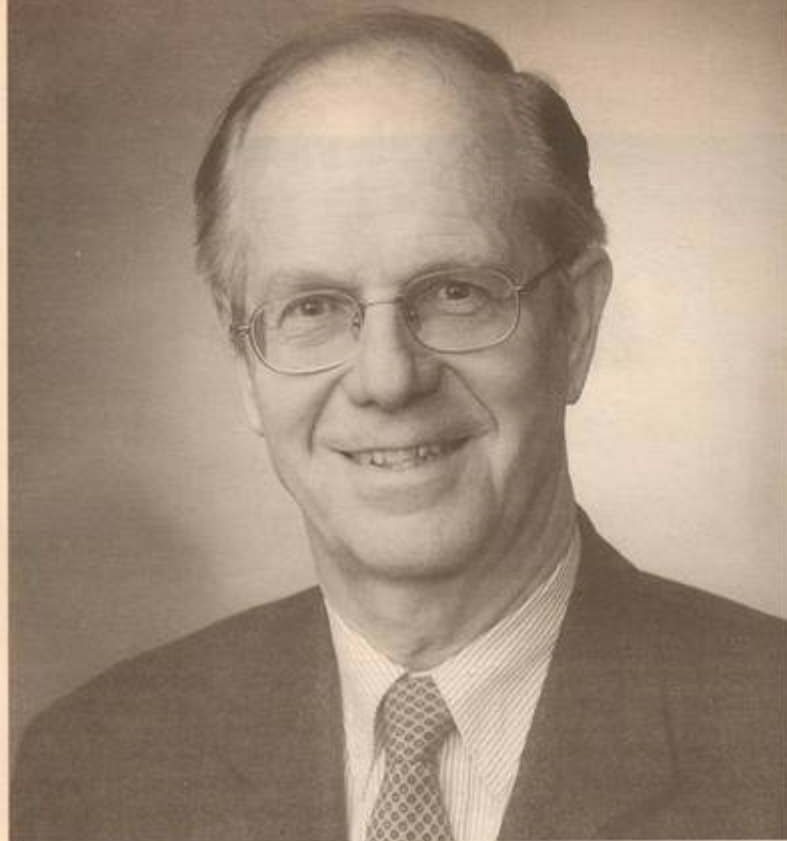

Foto: Boje Backlund

NAMN: Jan Rydh

ÄMBETE: Landshövding i Västmanland.

ÖVRIG KARRIÄR: Sparbanksföreningen 1962-90. Statlig utredare om bland annat press- och filmstöd. Allehanda kulturengagemang.

"De som inte mött kultur i form av musik, dans, bild och teater får stora svårigheter i livet", anser Jan Rydh, landshövding i Västmanland.

Min kultursyn

- Av Ulf Eklund -

Jan Rydh, landshövding Västmanland

Kultur är mer än historia, musik, bild, dans och drama.

Som Jan Rydh ser det; även en viktig del i tillväxt och välfärd:

- Kultur kan skapa jobb och bidra till ett bra samhälle.

Landshövdingen i Västmanland drar sig inte för att ta ton i skiftande kulturfrågor. Formuleringen, "dans och musik borde vara obligatoriska ämnen på skolschemat", är bara en av många.

Men trots sitt ämbete får han sällan kritik för sitt kulturengagemang samt sitt sätt att tydligt markera sin ståndpunkt.

- Som landshövding svarar jag för statens insatser då det gäller regionalpolitik och utveckling. Vi har i stor enighet antagit ett program där vi använder regionalpolitiska medel för satsningar på kulturen, säger Jan Rydh.

Pengarna ska räcka till annat än företagsstöd.

- Vi vill stärka Västmanlands profil som ett kulturlän på många områden. I den strategin ingår en medveten satsning på värden av det kulturella och industrihistoriska arvet. Kvaliteten ökar faktiskt med känslan för vår historia.

GENUINT MUSIKINTRESSE

Jan Rydh engagerar sig även i mer traditionella kulturfrågor tack vare ett genuint intresse för musik. Därför talar han ofta varmt om den kommunala musikskolan och om hur viktigt det är med kunskaper i dagens samhälle.

- Men den som exempelvis inte kan engelska vid 18-års ålder kan faktiskt lära

sig det i efterhand. Om man däremot inte som barn mött kultur i form av musik, dans, bild och teater får man stora svårigheter i livet.

Därför tycker Jan Rydh att kulturen på nytt ska förstärkas och ses som ett viktigt och obligatoriskt inslag i barns utbildning och fostran. Men att lagstifta för kommunala kultur- och musikskolor är inget han eftersträvar.

- Nej, men jag anser att i grundskolans läroplan borde man betrakta kulturämnen på samma sätt som övriga. Det finns ju exempelvis ingen skola i landet som kan välja bort utbildningen i matematik.

STRÄVAR EFTER BÄTTRE DIALOG

Ett allmänt erkännande i läroplanen är, som Jan Rydh ser det, ett viktigt första steg. Ett annat att staten, via landets länsstyrelser, fördelar resurser till landets kulturella institutioner som exempelvis alla musikutbildningar. Inte som i dag då medlen går via en rad centrala stiftelser. Om de statliga bidragen till kulturen, i likhet med regionala medel, istället kanaliseras via länsstyrelsen skulle det innebära en styrka enligt Jan Rydh:

- Jag tror att det skulle ge en bättre kontaktyta mellan kommuner och länsstyrelser samt en bra dialog hur man ska använda de statliga medlen.

Och som många andra applåderar landshövdingen Sveriges musikaliska exportframgångar.

"Kultursatsningar ska inte enbart motiveras med kraftiga exportinkomster."

- Det har blivit ett bra argument för musik- och kulturskolornas betydelse som vi naturligtvis med glädje ska ta till oss. Men jag tycker inte att kultursatsningar enbart ska motiveras med kraftiga exportinkomster. Det finns så mycket mer i kulturen som är viktigt och det finns trots allt andra kulturformer än musik.

Beträffande sitt eget musicerande inledde Jan Rydh sin körkarriär i Kolsva hembygdsör. Söngen fortsatte hos Stockholms studentsångare då han studerade på Handelshögskolan. I dag för sonen Johan arvet vidare som operasångare i Göteborg.

MÖJLIGHETER ATT TÄNKA

- För min egen del tog arbetet överhand och jag valde dumt nog bort körsången, men istället har Johan förverkligat min dröm. Framtiden får utvisa om jag påverkat honom att välja en för svår bransch.

Du pratar ofta om kulturerfarenhet. Vad menar du?

- Att vi ger barnen möjligheter att tänka. Jag tror paradoxalt nog att den som är intresserad av musik också i grunden intresserar sig för tystnad. För att barn ska kunna utvecklas måste de i lugn och ro få fantisera.

Foto: Hans Edlund

Företagsrock, korprock och jobbrock.

Kårt barn har många namn och på flera håll i landet har arbetskamraters gemensamma musicerande blivit en succé.

Det började i Stockholm. Eskilstuna tog efter och vidareutvecklade och därefter har städer som Göteborg, Katrineholm, Örebro, Örnsköldsvik och Karlstad hakat på.

Rockande arbetskamrater har blivit ett populärt arrangemang på många håll i landet. Rock som personalpolitik är det nya.

Rock'n roll med jobbet

— Av Ulf Eklund —

En snabb kartläggning över landet skvallrar om att motsvarigheterna till Eskilstunas företagsrock inte är några unika företeelser. På många håll i Sverige finns liknande arrangemang som på kort tid blivit mycket populära.

Evenemangen varierar i utseende och har olika huvudmän, men med en gemensam nämnare; artisterna tillhör personalen hos företag och övriga arbetsplatser på orten.

— Vi har fått fin respons och är övertygade om att detta får en fortsättning. Erfarenheten säger att vi snart tvingas begränsa

antalet deltagare, säger Anders Källström, marknadschef på AB Allehanda.

FÖRBEREDELSE I STUDIECIRKEL
Han var i Eskilstuna och blev imponerad över vad han såg. Därefter tog han med sig idén hem till Örnsköldsvik där samarbete inleddes med Studieförbundet och Studieförbundet Vuxenskolan.

— Banden som tävlar jobbar i studiecirklar under tiden de förbereder sig för framträdandet. Vi är enbart positiva till det här initiativet, säger Vivian Andersson på Vuxenskolan.

I Eskilstuna startade Företagsrock, även kallat F-rock, 1991. Fram till dags dato är det samma huvudpersoner i arrangörsstaben som för åtta år sedan. Hasse Lindell, musikansvarig på Studieförbundet i Eskilstuna, är den starke mannen i arrangemang. Där även Johan Bokström, Rockhuset, har en central roll.

— Vi tog idén från korprock i Stockholm som inte hunnit slå igenom och ansåg att det var lysande med en rockbandstävling för vuxna. Det blev en del förändringar och

med facit i hand är det vi som lyckats bäst, säger Johan Bokström.

F-ROCK ETT JÄTTEARRANGEMANG

Evenemanget har stadigt vuxit och är i dag ett jättearrangemang där finalerna lockar nästan 2000 åskådare och lyssnare. Det har nästan blivit en institution. I september varje år arrangeras F-rock på Stadshotellet i Eskilstuna som kan skryta med, för ändamålet, perfekta lokaler.

Företag, föreningar eller andra organisationer får anmäla sitt intresse och får efter behov stöd från Studieförbundet. Responser i Eskilstuna bara ökar, men att ta steget till regionala eller rikstäckande tävlingar är Johan Bokström tveksam till:

— Vi har funderat i dessa banor, men kommit fram till att det är den lokala prägeln på arrangemang som är själva poängen. Gör man det ännu större är det troligt att publiken försvinner. De är ju trots allt det egna företaget som utgör åskådare och anhängare.

*Teknologin behöver kulturen -
kulturen behöver teknologin.
I Västerås blir det verklighet.
Häng med till Kopparlunden.*

- Av Ulf Eklund -

TEKNIKBYN *med kultur* - det är framtiden

Teknikbyn, Västerås Technology Park, är ett samverkansprojekt mellan Mälardalens Högskola, näringslivet i Mälardalen/Bergslagen, Västerås Stad och Länsstyrelsen i Västmanland.

Det sekelgama, tidigare slumrande, industri kvarteret mitt emot Östra Kyrkogården i Västerås har bytt skepnad. Massor av hårt arbete återstår, men när det är fullbordat bjuder Kopparlunden till en ny värld med teknik och kultur i en skön förening.

- År 2003 räknar vi med att det finns 40 företag med cirka 1000 anställda i teknologiparken, säger Evert Jonsson, vd för Teknikbyn Västerås Technology Park AB.

Syftet är att utveckla en kreativ och expansiv teknologipark. Det tuffa expensionsmålet ska uppnås med Teknikbyn som företagsgenerator för att etablera nya företag, som företagsrekryterare för att attrahera befintliga företag och som tillväxtpark för att stödja företagens tillväxt.

KRYDDA MED KULTUR

- Här ska vi skapa en kreativ frizon för innovatörer och entreprenörer och krydda deras tillvaro med kulturliv i olika former, fortsätter Evert Jonsson.

Teknikbyn satsar på fyra affärsområden och fyra typer av företag vars kompetens-

områden motsvarar utbildning och forskning vid Mälardalens Högskola. Elektroteknik, datateknik, energi och miljöteknik samt High-tech humaniora/kultur.

I Kopparlunden finns en gigantisk industrihall, på 10 000 kvm, som ursprungligen byggdes för världsutställningen i Stockholm 1897. Den monterades ner, fraktades till Västerås och ska, 101 år senare, återbrukas som konsert- och teaterlokal. I hallen byggs en ny scen för experimentell samtids- och framtidsmusik, teater och dans.

VÄNSTER- OCH HÖGERHJÄRNOR

En trivsamt och kulturell arbetsmiljö anses uppenbarligen vara en förutsättning för att locka kompetent personal till Teknikbyn, vars ägare och sponsorer är en mix ur offentliga organ och näringslivet. Evert Jonsson är väl insatt i upplevelseindustrins betydelse och ser fram emot det fjärde affärsområdets etablering:

- Teaterscenerna har sett ut på samma sätt i hundratals år. Där har vi ett tydligt exempel på behovet av modern teknologi. En rörlig scen i publikens centrum är naturligtvis ingen omöjlighet.

Evert pratar om vänster- och högerhjärnor för att förklara vad han menar:

- Vänsterhjärnorna står för analysen och

högerhjärnorna för känslan. Att tillföra med människor som utövar konstarter kommer betyda mycket för den tekniska utvecklingen.

Evert Jonsson,
vd för Teknikbyn
och företagarnas
fixare, rådgivare
och dörröppnare.

TEKNIKBYN OCH KULTUR PÅ KOPPARLUNDEN

Teknikbyns egenintressen:

- Kultur är nödvändig "mjuk" infrastruktur för rekrytering från större städer.
- Kultur behövs för Teknikbyns fjärde affärsområde - "High-Tech Humaniora/Kultur".
- Teknikbyn och Kultursatsningen ger Kopparlunden "liv" i 18 timmar/dygn.
- "Dubbelt så bra, hälften så dyrt" för båda satsningarna genom samutnyttjande av lokaler och serviceinrättningar.
- Hjärnkraftssatsning i Västerås - Teknikbyns "vänsterhjärnor" och kulturens "högerhjärnor" får det intellektuella kapitalet att växa.

I stråkestudion arbetar eleverna tillsammans med läraren Bengt Frid i bland annat gymmet och i el-studion. Metoden är spännande och studion anpassad till undervisningen.

VÄSTERÅS KULTURSKOLA

Kommunalt anslag: 11.828.000 kr.

Övriga intäkter: 5.441.000 kr

Personal: cirka 70.

Rektor: Stefan Boklund.

Pedagogisk utvecklare: Solbritt Bladh

Administrativ utvecklare: Gunilla Thorild Wall.

Utbud: Musik, dans, drama, teater, bild, media, musikterapi.

Smockan besöker Västerås Kulturskola

Vardagens färgklick

– Av Ulf Eklund –

Sedan tre läsår tillbaka bedriver Kulturskolan i Västerås, tillsammans med en rad andra hyresgäster, sin verksamhet i Växhuset.

I stenpalatset – tidigare Mälardalens Högskola.

– Här finns fantastiska möjligheter för Västerås ungdomar, säger skolans pedagogiska utvecklare Solbritt Bladh.

Smockanredaktören håller med.

Mälardalens Högskola lämnade den gamla, mytomspunna byggnaden från sekelskiftet, för nya lokaler och beredde plats för en rad andra organisationer och studieförbund. Där bland Kulturskolan som flyttade in i Växhuset under hösten 1996.

När Kulturskolan knacker på porten bjuder Västmanland på ett blött och bläsgt februariväder. Den pampiga byggnaden ser

plötsligt ganska tråkig ut, men det glömmar vi snabbt när Solbritt Bladh, skolledaren med det passande namnet, öppnar dörren och välkomnar.

Västerås kan visa upp en Kulturskola med massor av verksamhet där eleverna sätts i centrum.

– Vi trivs alldeles utmärkt här. Tänk att tre år kan gå så fort, säger Sonja Andersson, assistent på skolans expedition.

Rektorn Stefan Boklund basar för en av landets största Kulturskolor med drygt 70 lärare och närmare 3000 elever. Hans företrädare Kai-Åke Nilsson medverkade till att

Kulturskolan i Västerås erbjuder dansundervisning i olika stilar och för olika åldrar. Klassisk balett, som är grunden till dagens dans, är ett givet inslag.

Foto: Ulf Ekblad

"Vi stortrivs i Växhuset och för ett gott samarbete med andra hyresgäster", säger Kulturskolans pedagogiska utvecklare Solbritt Bladh.

förbättra gruppundervisningen och gjorde skolan attraktiv och kostnadseffektiv.

EN AV LANDETS STÖRSTA

1992 utvidgades Musikskolan till Kulturskola och utökade därmed sitt utbud med dans, bild, form och drama. I dag finns även rytmik och musikterapi på programmet.

Och i samarbete med andra hyresgäster, däribland estetiska programmet vid Carlforsska Gymnasiet, kan skolan spänna musklerna ytterligare.

– Växhuset innebär stor draghjälp för oss på Kulturskolan. Vi är fortfarande i en form av inkörningsperiod, men dyker det upp problem löser vi dem i en positiv anda, fortsätter Solbritt Bladh.

I Växhuset finns även Fritid Ungdom, Folkhälsocenter, Invandrarenheten, ABF, TBV, Kulturstugan, Datortek/Aktivitetscenter, Arbetsförmedlingen, Tjejcentrum, Rock Connection, Soundcontrol Studios och estetiska programmet vid Carlforsska Gymnasiet. Tillsammans bildar de ett aktivt hus där gemenskap och pedagogik utgör hörnstenarna.

INGA TILLFÄLLIGHETER

När Solbritt visar husets lokaliteter inser vi snabbt att framtidsplanerna inte är tillfälligheter. Bland annat har skolans orkestrar, i samverkan med stadens ungdomskörer,

svarat för en rad bejublade konserter och beträffande dans och teater har Västerås en tät position.

Orkestrarna kan repetera i ändamålsenliga repetitionsrum och dansarna utbildas i en förnämlig danslokal. Och gott om plats finns det även för bild och form, teater, instrumental- och sångutbildning.

– Tack vare invandringen har Västerås blivit en mångkulturell stad där Kulturskolan utgör en internationell mötesplats. Det har vi tagit fasta på och är stolta över.

STRÅKSTUDION EN HÖJDARE

Annat skolan kan ta åt sig äran av är den imponerande stråkstudion som på ett finurligt sätt är anpassad till undervisningen. I gymmet, ett rum med redskap i glada färger, kan eleverna öva fiolspelets grundrörelser på ett lekfullt sätt. I grupprummet kan de spela på vanlig fiol och i el-studion använda el-violiner kopplade till hörlurar.

– Stråkstudion gör det möjligt för eleverna att öva och arbeta i sin egen takt. Läraren går då runt och hjälper eleverna individuellt.

Och innan vi skiljs åt hinner Solbritt berättat om planerna kring specialundervisningen för elever som siktar på en yrkeskarriär.

– Vi skissar på den just nu och hoppas att starta under nästa läsår.

**BLÅS
PÅ**

**Blåsare
handlar hos
MUSICA
blåsexperten ab.**
Sveriges m(b)esta uthyrare
på
BLÅSINSTRUMENT

Försäljning
Allt i tillbehör
Köpmangatan 5
572 30 OSKARSHAMN
Vi hörs! 0491-120 40
www.musica-blasexperten.se

Grund- och vidareutbildning
för ensembleledare
i musikskolor och
amatörorkestrar

Nivå 3: start september -99

Informationsfolder och
anmälningsblanketter rekvideras
från

DIS/Per Graneld
tel: 0703-49 21 64
e-post: pgraneld@algonet.se

SMM • R5A0 • RUM • SOR

Stockholm – Europas kulturhuvudstad, festivalåret och mycket mer. 1998 blev ett händelserikt år, inte minst för alla kulturarbetare.

Vad minns du mest från kulturåret?

TOMMY ÖSTER,
MUSIKSKOLAN,
MJÖLBY:

– Jag minns inte något speciellt arrangemang, istället debatten och tyckandet.

kring Stockholm som kulturhuvudstad i Europa. Det har varit mycket snack både i radio och TV om det varit bra eller dåligt. Jag gillade förslaget att istället satsa på billigare föreställningar för en bred publik under en längre tidsperiod.

GUNNAR SKÖLD,
MUSIKSKOLAN,
DEGERFORS:

– Sparbankens satsning "Toner för miljoner" är vad jag bland annat minns.

Det var en mycket roligt och uppskattat initiativ som jag inte tror blivit verklighet om inte kulturåret funnits.

LENNART BORG,
DANS OCH MUSIKSKOLA,
FALUN:

– Den stora manifestationen i Stockholm med massor av musikelever i Globen.

tycker jag var en höjare. Jag var inte på plats själv, men såg härligheten på TV och förstod att det var en stor upplevelse för de som medverkade.

Nöjesskola i Hultsfred

Den första grundutbildningen inom nöjesindustrin har startat i Hultsfred. Skolan har riksbildning och de 20 första eleverna får en grundläggande insikt i röstvård, ljud och ljussteknik, kostym, smink och marknadsföring. Rubriken för skolan är Performance in rock och som examensprov kommer eleverna att framföra en större föreställning.

Sveriges första musikallhögskola

I september år 2000 får Sverige sin första musikallhögskola närmare bestämt i Umeå. Utbildningen inordnas under Folkuniversitetet och Umeå universitet.

Ett nära samarbete med Royal Academy of Music i London har påbörjats och meningen är att bland annat lärare från Londonskolan ska undervisa i Umeå.

– Detta ska bli en spetsutbildning på ett år, säger en av idégivarna Lorentz Edberg, musiklärare i Umeå.

Arbetsgrupp för kultur i skolan

Regeringen avser att från och med 1999 avsätta medel till insatser för att främja kulturen i skolan under de kommande tre åren. Medlen ska användas för att stödja och stimulera skolutveckling med särskild inriktning på kultur i skolan.

Utbildningsdepartementet avser att, i samarbete med Kulturredamentet, tillsätta en särskild arbetsgrupp för kultur i skolan.

– Arbetsgruppen är inte tillsatt än, men bör ta form inom den närmaste månaden, rapporterar Camilla Nordström från Regeringskansliet.

Extrapengar till Dramaten och Drottningholmsteatern

Regeringen har tilldelat Dramaten och Drottningholmsteatern stöd från de särskilda engångsmedel som riksdagen har anvisat för kulturinstitutioner under förändring.

Dramatens lilla scen kommer att hållas stängd för ombyggnad från maj 1999 till september 2000 samtidigt som teaterns ekonomiska konsolideringsarbete fortsätter.

För att uteblivna biljettintäkter under Lilla scenens stängning inte ska försvåra detta arbete får Dramaten ett extra stöd på 2,4 miljoner kronor. Drottningholmsteatern får en miljon kronor för att kunna ge fler egna föreställningar under sommaren 1999. Operan och Drottningholmsteatern har tidigare fått i uppdrag att ta fram en plan för samarbetet på Drottningholm från och med år 2000.

Planen redovisas för regeringen senast den 1 juni 1999.

MPEG-4 blir säkrare

MPEG-4 är den nya standarden för att komprimera information så att det går snabbare och lättare att distribuera musik via internet.

Den nya standarden erbjuder större säkerhet för rättighetshavarna och gör det möjligt för streaming av audio och video samtidigt från olika källor.

MPEG-4 blev antagen som internationell standard i oktober -98. Material som redan finns tillgängligt i andra format än MPEG-4 kommer att kunna distribueras med den nya standarden, men utan att omfattas av säkerheten för rättighetshavarna.

Mer kultur på lärarhögskolorna

Regeringen har beviljat Lärarhögskolan i Stockholm och fem andra högskolor 900 000 kronor i bidrag till kulturdagar i lärarutbildningen.

Syftet är att ge de blivande lärarna tillfälle att få kunskap om kulturlivet och knyta kontakter med utövare.

Under hösten genomfördes fortbildningsdagar på högskolorna med fortsättning under våren.

Rikskonserter, Riksställningar och Sveriges författarförbund är engagerade.

Jaktlag krävdes på STIM-pengar

Hans Bylund i Ullånger fick beskedet att hans jaktlag skulle krävas på pengar av Stim för musik de påstått ha spelat.

– Jag tog det inte för att vara seriöst och lät det få ligga, säger han till tidningen Örnsköldsviks Allehanda.

Händelsen inträffade den 23 december förra året och en knapp månad senare fick han en påminnelse. Där stod det uttryckligen att ett svar från Högstälens jaktlag måste vara Stim tillhanda inom tio dagar.

– Visst ska musiker ha betalt, men det här har gått till överdrift. Särskilt som vi inte haft något arrangemang där det spelats musik. Visst kan det hända att någon gubbe visslar en snutt för sig själv i skogen, men någon mätta får det väl ändå vara, fortsätter Hans Bylund.

Efter telefonkontakt med Stim behövde jaktlaget inte ta hänsyn till kravet.

Musikutbildning för arbetslösa

Musikhögskolan i Göteborg har fått 1,7 miljoner kronor för att arbetslösa musiker med invandrarbakgrund ska få möjlighet att utbildas till musikpedagoger.

Projektet startade den 1 februari och är ettårigt på heltid. 20 arbetslösa musiker och musikpedagoger väljs ut och lärarna hämtas i stor utsträckning från musikhögskolan.

Musik- och dansklass

En högstadietutbildning där elever rekryteras från hela Sverige ska startas i Piteå. Antagning sker efter prov i musik och dans och antalet utvalda beräknas bli 25. Under våren sker proven och till hösten startar utbildningen, den enda i sitt slag i landet.

HD stoppar bokutgivning

Högsta domstolen konstaterar att det inte går att kartlägga vem som har rättigheterna till Mein Kampf, men att det är kartlagt att den svenske utgivaren i vart fall inte har rättigheter till verket.

HD konstaterar vidare att tryckfrihetsintresset i detta fall inte går före skyddet för intrång i upphovsrätten och förbjöd därmed utgivningen av boken. HD undanröjer Hovrättens beslut att oförsälda exemplar samt beslutet om vite på en miljon om utgivningen fortsätter. (Källa: Juridisk idag nr 203)

Det första miljövänliga notstället

Classic 50 är extremt starkt och slitsäkert genom att brättet och foten är gjorda av ett polymermaterial med en hållfasthet som är överlägsen metall. Man kan t.o.m. köra över notställets fot med en bil. Samtidigt har det en mycket låg vikt – endast 2,5 kg. Patenterad låsmekanism utan skruvar.

Låsbar förvaringsvagn för notställ

Ett helt nytt sätt att transportera notställ.

Mycket enkel att köra. Två stora hjul på mitten balanserar lasten och två mindre fram och bak underlättar körning upp för ramper och över trösklar. Kan köras av en person – även i trappor.

MUSICCARE

Åskvädersgatan 2, 418 34 Göteborg Tel 031-64 02 20
www.musiccare.se

CLASSIC 50™

Porträttet

Han • tar det inte piano

– Av Ulf Eklund –

Pojken ansågs vara ett musikaliskt underbarn. Han antogs som nummer ett och blev den yngsta någonsin vid Musikaliska Akademien. I dag anser han att lyhördhet i musiken skapas av ett tätt samspel med andra musikanter. Möt Robert Wells, 36, pianisten, sångaren och kompositören.

Foto: Stefan Sjölund

NAMN: Robert Wells.
ÅLDER: 36.
FAMILJ: Fästnö och två söner.
BOR: På Kungsholmen i Stockholm.
YRKE: Energisk spelman.
TJÄNAR: Betalar mycket skatt.
KÖR: Chevrolet Transport.
LÄSER: Agent X9 och Kalle Anka.
LYSSNAR PÅ: Allt. Just nu blir det mycket fusion.
SER PÅ TV: Nyheter och dramaserier.
GRÄTER: Vid tragiska familjeöden.
ÄLSKAR: Att ta familjen med sig på semester.
HATAR: Förnämna människor.
HÅLLER TUMMARNAS FÖR: Sin musik i USA.

Hej Robert, hur mår du?
– Tack, jag mår utmärkt.
Hur ser din arbetsdag ut för tillfället?
Vilket/vilka projekt är du engagerad i?

– Just nu är det Rhapsody in Rock som gäller och därför befinner jag mig i USA. Vi arbetar hårt med att lansera Rhapsody in Rock på den amerikanska marknaden.

Vad har musikutbildningen betytt för dig?

– Naturligtvis väldigt mycket. Vid sju års ålder tog jag privata pianolektioner och därefter blev det Adolf Fredriks Musikskola. 78-82 gick jag Musikhögskolans solistutbildning.

Klassisk musik, rockmusik och pop. Du verkar behärska det mesta – men vad tycker du mest om att lyssna till eller framföra?

– Oj, det är mycket det, men egentligen allt som har en levande puls. Då spelar det inte så stor roll vilken typ av musik det är. Jag njuter av Mozart, Bach, boogie- och jazzmusik, men av mycket annat också.

Vilket förhållande har du till landets musik- och kulturskolor?

– Vi samarbetar emellanåt. Ibland medverkar jag i workshops och elevkonserter. Bland annat med Camerata Roman, stråkar från Länsmusikerna i Kalmar.

Hur viktig är musik- och kulturskolorna för den svenska musikproduktionen?

– Musik- och Kulturskolorna är oerhört viktiga och i dag tycker jag att fler på högre nivåer i samhället har insett det. I den utvecklingen har Midemässan spelat en stor roll.

Tycker du att vi, i likhet med Norge och Finland, ska lagstifta så att landets kommuner blir tvungna att driva musik- och kulturskolor?

– Musik- och kulturskolor i landets alla kommuner borde vara en självklarhet. De har en oerhört viktig social funktion. För samarbete, lyssnande och inläring som är viktigt – inte enbart i musiken.

Den svenska musikexporten genererar massor av pengar och intresset för svensk musik är stort i andra länder. Tror du att det kommer att fortsätta så?

– Ja, det tror jag. Det finns inget som tyder på att svensk musik ska svalna och att det internationella intresset ska avta. Snarare tvärtom.

Vad gör svenska musiker så framgångsrika?

– Jag tror att en stor anledning till alla framgångar är att de flesta av Sveriges musiker har en god grundkunskap och är välutbildade i sin bransch. Det är något som musikskolorna naturligtvis har del i och dessutom har merparten av svenska artister gott om speltillfällen.

Er senaste CD heter "Rhapsody In Rock Complete" med både nya och gamla produktioner. Kan vi se fram emot en ny sommarturné tillsammans med Tito Beltrán?

– Ja, jag tror det. Vi hoppas kunna göra en ny turné till sommaren.

Blir du aldrig trött på att vara musiker?

– Nej, men man behöver ladda om batterierna ibland. Min musik mår bäst av att jag övar mycket och det är även den bästa tänkbara terapin.

Blir det fler produktioner tillsammans med Charlie Norman? När kommer nästa Norman&Wells?

– Det är svårt att svara på. För tillfället är inga fler produktioner planerade.

Om du inte blivit pianist, sångare och kompositör, vad hade du gjort då?

– Då hade jag nog blivit arkitekt eller lokförare.

Din kalender verkar fullklottrad med TV-framträdanden, CD-produktioner och andra uppdrag både i Sverige och utomlands. Hur får du tiden att räcka till?

– Det går förhållandevis bra för jag är en ganska disciplinerad människa. Men jag måste erkänna att det ibland blir för lite sömn.

Tycker du att kulturen; musik, bild, dans och drama får tillräckligt utrymme i det svenska samhället?

– På den frågan måste jag absolut svara ja. Publiken i Sverige får mycket för pengarna och från scenen.

När man ser eller lyssnar till dig i media får man intrycket att du är en väldigt glad och mjuk kille som njuter av att uppträda och verkligen älskar musik i alla dess former. Stämmer det?

– Ja, det gör det nog. Men glad, bestämd och ödmjuk passar nog bättre.

Hur mycket hård träning ligger det bakom dina produktioner? Eller lever du nästan uteslutande på en exceptionell talang?

– Jag blir avundsjuk på musiker som kan hantera flera instrument. Visst har jag feeling, men jag övar stenhårt inför varje produktion. För en sommarturné behövs minst fyra till fem månader av förberedelser.

Till sist; när får vi se dig igen tillsammans med Peter Harrysson och Anders Berglund i "Så ska det låta"?

– När folk läser det här är vi redan igång. Det första programmet sänds 12 februari.